

༄༅། ཚད་མ་འི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ
གཏན་ཚིགས་དུས་ཀྱི་སློན་མེ།།

ཚུལ་དགེ་འདུན་བསམ་གཏན་གྱིས་བཙམས།

འགྲུབ་ཀྱི་ཡི་ཤིག་ལྟ་བུ་ལྟར་བྱས།

ཚེད་མའི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་གཏན་
ཚིགས་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་མེ།

ཚུ་སྐྱེས་དག་ལ་དུན་བསམ་གཏན་གྱིས་བཙམས།

ཀན་སྐུ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་།

ཚོད་མའི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐོར་མེ།

ཚུ་སྐྱེས་དགོ་འདུན་བསམ་གཏན་གྱིས་བཙམས།

ཀན་ལུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་བསྐྱོན།

མཚོ་སྐོན་ཞིང་ཆེན་ཞིན་གྲོ་དཔེ་ཁང་གིས་བཀྲམས།

1995ལོའི་ཟླ3པར་པར་གཞི་དང་ཕོ་བསྐྱེགས་པ་དང་

པར་ཐངས་གཉིས་པ་བཏབ།

ISBN7—5421—0349—0/B·20 (民文) རེབ་རེར་གྲོ་ར། 8.80

(甘)新登字第02号

因明论证规律

祺吉·更登桑木旦 著

甘肃民族出版社出版

(兰州第一新村81号)

青海省新华书店发行 青海民族印刷厂印刷

开本: 787×1092毫米 1/32 印张: 8.625

1995年3月第1版 1996年5月第2次印刷

印数: 3,701—6,900

ISBN 7-5421-0349-0/B·20(民文)定价:8.80元

འཇམ་མཁའ་རྒྱུ་རྒྱུ་གྱི་གཏུག་པ།

དེ་ཡང་བརྗེ་བ་རྒྱ་བ་མཛོད་དགས། བརྗེ་བ་ཚོས་དང་ནི་མཐམས་
ཅད་དང་། །ལས་ནི་ཅི་ཡང་ཅུང་བ་ཡི། །རི་རྒྱུད་དཔོན་པ་མ་རྫོགས་
པ། །དེ་རྒྱུད་ཅི་ལྟ་ཞིག་འཇམ་། །ཞེས་པ་ལྟར། ཚད་མའི་
གཞུང་ལྷགས་འདི་ཚམས་པའི་དཔོན་པ་ལས་འཇོག་ཏེ་སྤོང་པའི་གཏུག་.....
ཅུང་ཟད་རྫོགས་ན། །རི་རྒྱུད་ཏུ། ཚོལ་དགའ་མི་ལྷན་པའི་ཚེན་ཚོལ་
ཏུས་འདིར། །ཏུང་འཇོ་རྒྱལ་ལས་ལྷན་པར་དོད་པ་དཔོན་པ། །
ཞེས་གཞུང་ལ་རྒྱུ་མི་ཡི་རྒྱུ་ལ་ཞིག་སྤངས་ཚེ། དེས་པར་སྤོང་
ལྷགས་ལྷན་པའི་ཏུང་འཇོ་རྒྱལ་ལས་ལྷན་པར་དོད་པ་ཞིག་དཔོན་.....
འིང་། དེ་ལས་ལྷན་པར་དོད་ལྷན་གཙོ་བོ་ཡང་ཚོས་རབ་ཏུ་རྒྱལ་འབྱེད་
ཏུ་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་། མ་བརྒྱལ་ལས་པ་ལས་ལྷན་པ་ལྷན་ཏུ། །
འཇོ་བ་རྒྱ་འབྲས་ག་ལ་བའོན། །གཞུང་ལ་ཤེས་རབ་དེ་ཡང་རྒྱ་
མེད་དང་རྒྱ་མིན་ལས་མི་རྒྱུ་བས། རང་རྒྱ་ལྷན་ལྷན་ཞིག་བརྒྱལ་དཔོན་
ལ། དེ་བརྒྱལ་པ་ལ་མཁའ་པའི་བཤེས་གཞུང་དམ་པར་བརྗེན་ནས་
རྫོགས་ལྷན་ལྷན་ལྷན་པ་ལས་མཁའ་གཞན་མ་མཆིས་སོ། དེ་ཡང་ཤེས་ལྷན་
གནས་ལ་འདི་ཤེས་དཔོན་པ་དང་འདི་ཤེས་མི་དཔོན་པ་གཅིག་ལྷན་མེད་

མོད། བསྐྱེད་པ་ལོ་ལ་བསྐྱེད་པ་བརྟེན་ལས།
 རྒྱུད་འབའ་ཞིག་གིས་ཤི་ཤེས་ཀྱིས།
 ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལྲུབ་ལགས་ཀྱི།
 རྒྱུད་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི།

ཤེས་བྱ་ཁོ་ན་རྣམས་པ་ལགས། །ཞེས་པ་རྣམས། ཤེས་བྱ་ལ་ཚད་
 གངས་མ་མཚེས་པས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་གྱི་རྒྱ་ཏུ་ར་
 རྫོན་པ་རྣམས་གསལ་ལེར་མཁུན་པ་སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་མ་གཏོགས།
 གཞན་གྱས་ཀྱང་མི་རུས་པས། རང་གིས་རྒྱབ་ཚད་ཀྱིས་མཁོ་ཉག་དང་
 ཐན་རྒྱལ་གང་ཆེ་ས་ཞིག་ལ་རྒྱུ་འཇུག་བྱས་ཤོས་གཉེར་བྱེད་རྒྱ་.....
 གལ་ཆེ། དེ་ཡང་མི་ཐམ་པས།

རིག་པའི་གནས་ལྷན་ལ་རྒྱུངས་པར་མ་བྱས་ན།
 འཕགས་མཚོག་གིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་མི་འཛོལ་རྟེ།
 དེ་ལས་གཞན་དག་ཚར་བཅད་རྗེས་སྤྱ་གསུང་ལྱིར་དང་།
 བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྒྱུར་དེ་ལ་དེར་བཚོན་བྱ།

གཞུངས་པ་རྣམས། རིག་གནས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྲུབ་ཆེ་ཞིང་གལ་ཆེ་བ་
 རྒྱ་ཚད་བརྗོད་གསོ་ནང་དོན་རིག་པ་རྟེ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྷ་ཞེས་བྲགས་
 བ་འདི་རིགས་ཤིག་ལ། དེ་མེ་མེ་ལ་ཡང་དེར་རུས་ཀྱི་ཚན་རིག་རྣམས་
 ཤེས་བྱའི་དོ་དོ་དང་རྣམ་ཐངས་རྟེན་ནས་སོ་སོར་རྒྱ་བསམ་གྱིས་མི་.....
 ལྲུབ་བརྗོད་གྱིས་མི་ཡང་དོ།

རིག་གནས་ཆེན་པོ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཤེས་བྱའི་ལྲུབ་ཁོངས་ཀྱི་ན

ལྷ་ནམ་མཁའི་ཉི་འོད་རླུང་ལྷུང་ཆེ་བའི་ཆ་ནས་ནང་དོན་མཚན་ཉིད་.....
 རིག་པ་དང་། སེམ་བུ་ཀུན་གྱི་འཇུག་སྐོའི་ལྡེ་མིག་རྣམས་ཀྱི་དང་། མཁའ་
 པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རི་མྱིང་ཆགས་པའི་མངའ་གཞི་དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་སྒ-
 གཤིས་ལྷ་བུ་ནི། རྒྱ་ཚད་གཉིས་ལས་མེད་དོ། རྒྱ་རིག་པ་ནི་མིང་ཆེ་ག-
 ཡི་གེའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལྷན་པའི་ཡ། མ་དེས་
 མི་གསལ་བར་མོག་ཆོག་མོག་ཡིག་མོག་མོགས་རྒྱུད་བྱེད་ཆོག་གི་རྒྱུན་.....
 ལས་སྒྲུབ་ཞིང་། ཆོག་ཡང་དག་པར་རྒྱུར་བ་དང་བརྒྱུད་བྱེད་དོན་གྱི་
 གནད་ཚུན་པ་མོགས་ལ་སྲུལ་རྟགས་དག་གསུམ་གྱི་མཚན་པའི་རྒྱ་རིག་.....
 པར་གནད་མེན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། ཚད་མ་རིག་པ་
 ནི། ཡང་དག་པའི་སེམ་པ་བརྒྱུད་པའི་སྐྱོན་ནས། སེམ་བུའི་དེ་ཉིད་
 འཇུག་མེད་ཏུ་སེམ་བརྒྱུད་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། རང་དང་
 གཞན་རྒྱུད་གྱི་འགལ་འཇུག་མོག་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་འཛམས་པའི་རྣམ་དཔུང་
 གྱི་ཅལ་འབྱེན་པའི་ཐབས་མཚན་རྣམས་པའི་རིག་གནས་ལྟ་བུ་མེད་པ་.....
 ཞིག་རྟེ། རྒྱ་ཚད་ཁ་བ་ཆེན་པོས།

ལྷུང་པར་རྒྱུར་རོལ་མཚོང་བས་དཔོན་པོ་ཡི།
 དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐྱོན་གཅིག་བུ།
 ཡང་དག་རིག་པའི་གཞུང་གི་དཀའ་གནས་ལ།
 འབད་པ་ཏུ་མས་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་སྦྱངས།

ཞེས་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱིས་སྒྲུབས་གྱི་སྐྱེད་པོ་ལ།
 དཔོན་སྲུ་འདི་ཚོམ་འདི་ནི་མ་འོངས་ཏུས།

འགྲོ་བ་ཀྱི་བྱི་མིག་ཏུ་འགྱུར་རྟོ་ཞེས།

གསུང་གི་གནད་པ་བརྒྱལ་བའང་ཚད་མར་བྱེད། ། ཅིས་ཚད་
མ་རིག་པ་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐྱོ་གཅིག་ལྟར་.....
གསུངས་པ་དང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་སྒྲིགས་ཀྱི་སྐར་བོ་ལ།
གཞུང་སྐྱབས་འདི་ནི་མ་འོངས་པ་ན་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་བྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་
འགྱུར་རྟོ་ཞེས་ཚད་མ་ཀྱི་བརྒྱུས་ཚུལ་པར་སྐྱལ་བ་སོགས་ལས། ཚད་
མ་རིག་པ་འདི་རི་འདྲའི་རིག་གཞུང་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་སྐྱབ་
ཅིང་། བོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་ཁྲིད་ན་གཞུང་ལུགས་
ཆེན་པོར་འཆད་ཚོད་ཚུལ་པའི་ལུག་རྟེན་བརྟེན་ཆེ་བ་བཞག་པ་ལས་.....
ཆེར་ཚད་མའི་རིགས་ལམ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། ལྷ་པ་དང་འཆད་ཚུལ་རྟེན་
ནས་ལོར་འབྲུལ་བྱུང་བ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་ཚད་མའི་མོ་རིགས་རྟེན་
ནས་ལོར་འབྲུལ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རིག་པོ་ཆེ་གསུམ་གྱི་གཏམ་གྱི་སྐྱུར་བ་
ལས།

- སྐྱོ་པའི་ལྷ་མཚོག་འཕགས་པ་ཡབ་གསུང་དང་།
- ལོག་སྐྱོ་ཚར་གཅོད་སྐྱོགས་སྐར་གལས་པ་ལས།
- ལེགས་པར་འོངས་པའི་རིགས་ལམ་བདུད་ཚིའི་རྩས།
- སྐྱོ་མིག་ཀྱི་མ་ཡང་ཡང་མ་བཀུས་ན།
- ཤིན་ཏུ་ཟབ་གནས་མཚོང་བ་ལྷ་ཅི་སྐྱོས།
- རགས་པའི་ལྷང་དོན་ལ་ཡང་དབྱེད་པའི་ཆོ།
- ལས་ཆེར་ལོག་པར་རྟོག་པ་འཕེལ་འགྱུར་ཅིང་།

གལ་ཏེ་ཡང་དག་དམ་བཅའ་ཙམ་ཞིག་གིས།།

དེས་པ་རྟེན་གྱི་རྒྱུ་དང་གྲུབ་འབྱེད་གྱི།

ཚད་མའི་སྒྲིབས་ཀྱིས་མེ་ཚོམ་མ་ཚོད་རྒྱུར།

འདམ་ལ་བཏབ་པའི་སྤྱད་ལུ་བཞིན་གྱིས་བས།

ཡང་དག་བག་ཆགས་བརྟན་པོ་འཛོག་གི་རུས། ཞེས་གསུངས།

དེར་སང་ལ་ལས་ཚད་མ་རིག་པ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཁོངས་གཏོགས་ལོ་

ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེ་ཚོས་བསྐྱབ་པའི་གྲུ་པ་མ་

གཏོགས་གཞན་དག་ལ་མི་མཁོ་སྒྲུམ་ནས་བོད་ཡིག་གི་སྒྲིབ་ལུ་སྐྱབས་སུ་

ཚད་མའི་སྒྲིབ་ཁྲིད་འཇུགས་རྒྱུར་གི་དགའ་ཚོད། དེ་གི་མ་ཚོ་བའི་ཉེས་

རྒྱུན་ཚུལ་པོ་རྟེ། མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེ་ཚོས་མཐའ་དག་གི་གནས་

འབྲས་གཏན་ལ་འབེབས་གྱིད་ཀྱི་རིགས་གཞུང་ཐབ་ཚོ་ཞིག་ཡིན་ལ།

དེས་པའི་གནས་འབྲས་གསལ་བོར་མེས་རྒྱ་དེ་ཚོར་རིག་དང་རིག་ལོ་

གནས་རྒྱ་མཐུན་གྱི་དམིགས་འཇུག་ཞིག་ཡིན་པས། དེ་ཚོས་འབྲས་པ་མ་

གཏོགས་གཞན་དག་ལ་མི་མཁོ་བ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན།

ནང་དཔོན་གྱི་ཚད་མ་རིག་པ་དེ་གི་མི་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་ལོ་

འབྲས་དང་། སྐད་ཆ་བཤད་འབྲས་། དོན་གྱི་སོ་བཞེན་རྒྱུ་ལ། བཟར་

ག་གཙོད་འབྲས་སོགས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་འགལ་འཇུག་སྒྲོངས་ཐབས་དང་། དེས་

ཆ་དང་ཞིབ་ཆ་དག་ཆ་ཚོན་ཐབས། དག་དང་ཡིད་ཀྱི་རྩལ་སྒྲོང་ཞིང་།

འཚད་ཚོད་ཚོམ་པའི་སྒྲིབས་པའི་གཏོང་སྒྲིབ་པའི་ཐབས་འཇུག་སྐྱབ་ལོ་

མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དཔོན་མ་དང་། སྐད་ཆ་

བཤད་དཀོས་ས་ཞིག་ལ་ཚད་མའི་ཚོ་བ་དང་། རིགས་ལམ་མི་མཐོ་ས་
 གཅིག་གྱུར་མེད། དེར་སང་གཞུང་ཚོམ་མཁའ་དང་ཞིབ་འཇུག་གྱིད་
 མཁའ་མིན་ཏུ་མང་ཞིང་། མཐའ་ན་རྣམས་སྐྱོད་ས་སྐྱོ་ཡན་ཚད་
 གྱུ་བ་མཐའི་གཞུང་ལྷན་ས་ཚོད་པའི་ཡིག་འཆལ་སྒྲིལ་བ་ལ་ཡ་མི་ར་མོད།
 ཚོགས་ལ་དག་ཚད་དང་། དོན་ལ་དེས་ཚ་ཞིབ་ཚ་མོན་པ་དང་། ཡིན་
 མིན་ཐག་བཅད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ལྷན་ལྷན་ཏུ་འཁོད་སྒྲུབ་པ་ལྱུང་བས།
 ཤིང་ལྷན་གཞོན་པའི་གྱིས་པ་དང་ནད་པ་གཞུག་འོར་ཚས་པ་དང་འདྲ་
 བ་དེ་དག་གིས་ཚད་མའི་བུད་ཚི་ལྷོ་མོག་ཏུ་ལེན་པ་མིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་
 མཚོང་། འདྲ་དེའི་སྐྱོབ་གྲུ་འདིར་ཡང་། གཞུང་ཚོན་དང་། ཞིབ་
 འཇུག་འཁྲིན་གྱུར་ཚད་མའི་སྐྱོབ་བྱིད་འཇུགས་པ་ལ་རྣ་རྒྱུ་ལ་མི་གཅིག་...
 བས་འབབ་ཚོད་རྒྱན་མར་གྱུར་ཡང་། ལྷོར་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་འདིའི་
 རྒྱན་བཟང་མོ་མི་ཉམས་པ་དང་། སྐྱོབ་གྲུ་ཚོན་མའི་པོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
 སྐྱོབ་བྱིད་ཀྱི་ཚད་ཇི་མཚོར་གཏོང་བ་དང་། སྐྱོབ་ལྷོ་སྐྱོབ་གྲུའི་ན་གཞོན་
 རྣམས་ཀྱི་འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་ཆལ་སྐྱོར་ལ་རར་རྒྱད་པ་དང་། ཚོན་
 རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་མཚོན་ཚ་ཚོར་རར་ཞིག་ལག་ཏུ་གཏོད་པ་དང་། ལྷོར་
 རག་དང་ཐལ་ལྷོད་སོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་བཅམས་པའི་གཞུང་ཚོན་པོ་.....
 སོགས་དང་འཇུག་ཚོ། མིག་ལོང་བ་དང་བྱུད་མེད་པའི་རྗེས་ལྷན་ཀྱི་
 རྣམ་པ་དེ་བཞུར་པའི་དཀོངས་གཞི་དཀོས་པ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་...
 སྐྱོབ་བྱིད་འདི་བཅུགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རྒྱན་ཀྱི་བཅུས་ཚད་ཀྱི་ཡིག་ཚ་
 རྣམས་རྒྱས་ཀྱུགས་པ་དང་། དཔེར་བཞུད་སོགས་གྱུར་ལྷན་ལྷན་དང་

འཚམས་མིན་ཅི་རིགས་ཡིན་ལ། ད་ལྟོ་ཚད་མའི་སྐབ་དེའི་གསར་ཚུལ་
 རི་གཞིས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་ཉ་ཅང་བསྐྱེད་དུ་གསུང་བ་དང་། སྐབ་མའི་སྐབ་ཚད་
 དང་མི་འཚམས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐབ་དཀའ་ཞིང་། སྐབ་མའི་སྐབ་ཀྱི་
 རྒྱུ་རྐྱེད་དང་རྒྱུ་ཚད་མང་ལུང་། སྐབ་རིམ་སྐབ་ཚད་དང་
 མཐུན་པའི་སྐབ་དེའི་ཅིག་ཤིན་ཏུ་མཁོ་བར་མཚོང་ནས། དེ་དུག་
 སྐྱེས་སྐབ་རིམ་སྐབ་ཚད་མའི་སྐབ་དེའི་ཚུལ་སྤྱི་གྲུབ་ཀྱི་པའི་འཚར་གཞི་
 བཟོད་ཅིང་། མོད་ཡིག་ཚན་ཁག་གི་བསྐྱེད་ཚད་ཀྱི་དགོ་གནས་ཏུ་ཚེད་
 ཏུ་གདན་དྲངས་པའི་བཟུངས་དགོ་འདུན་བསམ་གཏན་འདི་བར་ཚུལ་
 སྤྱི་གྲུབ་ཀྱི་ལྷན་འགན་གཏད་པ་ཡིན། «ཚད་མའི་དམོངས་དོན་གསལ་
 བར་ཀྱི་དཔེ་གཏན་ཚུལ་རྒྱུ་སྐྱོན་ལེ་» ཞེས་པ་འདི་ཡང་ཞིབ་འཇགས་
 སྐབ་མའི་སྐབ་དེའི་ཏུ་དམིགས་ནས་བཟུངས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་རིགས་
 པ་གཙུག་པོར་བྱས་པས་མོ་བདེ་བ་དང་། ཁ་སྐད་དང་མཐུན་སྲིད་ལ་
 བྱས་པ་དང་། དཔེར་བརྗོད་པ་ན་མས་ཀྱི་དཔེ་ཡོད་ཀྱི་བྱ་བལྟས་ལ་
 རྒྱུར་བས་རྒྱགས་སྐབ་དང་། གཞུང་དོན་ཡང་མོ་བལྟས་གཙུག་པོར་བྱས་
 པས་རྒྱན་སྤྱི་གྲུབ་མོ་བདེ་བ་དང་། སྐབ་རྒྱགས་ཀྱི་ནང་དོན་ཁ་ཚོར་ཞིང་སྐབ་
 འཛིན་བདེ་བར་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། དོན་དང་ཚིག་གི་ཚུལ་ཡང་མོ་
 བའི་གནད་སྐབ་ཚུལ་ཞིབ་ཚུལ་ཡོད་པ་སོགས་ལེགས་པའི་ཆ་ཤིན་ཏུ་……
 མང་ལ། ཚད་མའི་གཞུང་ཚེད་ཏུ་འཇུག་པའི་མོ་རིགས་ཀྱི་གཞི་འདིར་ས་
 པའི་ཁྱིད་གཞུང་ལེགས་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གདེངས་འཚོག་ཀྱི་དཔེ་མང་ལོས་……
 ཤིང་། སྐབ་མའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུལ་ཏུ་སྐབ་གསལ་གྱང་རྒྱགས་གི་

ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་མདངས་མཛེས་མེ་ཏྲོག་ལྷ་ན་མེད་པ་ཞིག་བཞད་
པ་ལ་སླིང་ཐག་པ་ནས་དགའ་བ་ཆེ་ཆེར་སྐྱེས་སོ། །

ཞེས་སྐྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༤ ལ་དགོ་གན་ཆེན་མོའི་མིང་
འཛིན་པ་དོར་ཞེས་བྲིས་པ་དག།

ཐོག་མའི་བསམ་གཞིགས།

དེ་ཡང་པོད་བརྒྱད་ནང་དོན་རིག་པས་མཚོན་པའི་གཞུང་ལུགས་་་
གང་གི་ཉེན་པའི་དོན་ལ་རྒྱ་མིག་ཡངས་ཤིང་བཙུ་མཚོང་ཆེ་བའི་ཤེས་་་་
རྣམས་ལྷིང་བས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་གནད་དོན་་་་་
ཁག་ཅིག་གི་ཐད་ལ་རྒྱས་རབས་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་རྩལ་འགའ་ཚོག་་་་
མར་སྲིང་བ་ལ།

ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་རྒྱ་ཚོན་རིག (科学) གི་ལྷ་བ་གསར་བའམ་་་་་
(SCIENCE) ལ་ཡན་སེའི་རིགས་པ་གསར་བའི་ལུགས་ལ་བཙུ་མཚོང་་་
ཆེ་ཞིང་རྒྱགས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ལྱུང་། རྣམས་སྲུབ་ཀྱི་
ཀྱི་ཁ་ན་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྷ་རྩལ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་ལྷི་མི་་་
འདོད་པའི་བཤད་རེས་མཐོ། རྣམས་ཆད་ཀྱང་ལྷ་རྩལ་སྲུབ་པོ་དག་ཏུ་
ལུགས་གསར་ལ་བརྩོན་འདིང་འདིང་བའི་མཐར་ཐམས་ཅད་ཁ་རྣམས་་་
པར་ཕྱོད་དཔོན་ལྱུང་བ་དང་དབང་མེད་རྒྱ་ཁས་སྲུབ་པ་ལྱུང་་་
བའི་ལོ་རྒྱུས་མང་། དཔེར་ན། ལྷི་གླིང་ལྷ་རྩལ་གི་གཞི་ཚུལ་ལུགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་དང་དཔུང་སྡེ་སྡེ་རིགས་གསར་གྱི་གཏམ་སྒྲུབ་་་
རྣམས་མཐའ་ལྷན་དང་། བཙོན་རྒྱ་འཇུག་པ་དང་། གསོན་པོར་

བཞེགས་པ་སོགས་འཛོག་པའི་ཐབས་ཅི་ཅམ་བྱས་པ་མཐར་ཉི་མ་རྒྱུ་བ་.....
 སར་ལག་པས་མ་ཁེབ་པ་ན་ཁོང་ཚོའི་ཚོས་བྱས་པ་ལྷན་བྱས་གསར་.....
 བའི་ནང་དུ་མི་འཕྲོད་བཞིན་དུ་ནམ་གྱིས་བཅུག་སྟེ་སྤྱི་ལེ་བ་ཞིག་.....
 བཤད་དཀོས་བྱུང་། ཞེས་དག་ཚོས་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་རྟུན།
 རང་ཅག་གི་ཚོས་བྱས་པའི་གནས་འདིའང་ཤེས་རིག་གཞན་དང་མི་.....
 བརྒྱུད་པར་ཤིག་བཅད་བརྟུན་བས་གསེར་ལ་བརྟུག་པ་བཞིན་དུ་.....
 བརྒྱུད་དོན་མཐར་དག་གཏན་ལ་འབེབ་པར་རིགས་པ་ཡང་དག་པའི་.....
 ལམ་གྱིས་ཡང་ཡང་དཔྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་དངོས་པོའི་གནས་.....
 ཚོད་དངོས་དང་མོད་གཏུགས་ཉེ་ནམ་གཞན་མཛད་པ་ལས་ལྷ་ཚུགས་.....
 དང་ཚོང་ས་ཞེན་གྱིས་ནམ་གཞན་བྱས་པ་གཏན་མིན་པས་ཚན་རིག་གི་.....
 རྩ་བའི་རིགས་པ་ལ་རོ་གནོད་དཀོས་པ་ཅ་བ་ནས་མི་འདུག ཚོག་མར་
 རྩོན་པ་སངས་རྒྱས་ཁོང་གིས་བྱང་། ལྷན་དང་རིགས་པ་གཉིས་ལས་
 རིགས་པ་གཙོ་བོ་དང་། ཡིད་ཆེས་དང་དཔྱད་པ་གཉིས་ལས་དཔྱད་པ་
 གཙོ་བོ། ཡགས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ལས་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོར་
 གསུངས་པ་འདི་ལ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ། རྒྱང་བའི་བའི་སོན་གྱི་རྩ་བ་
 གཞིར་བརྒྱུད་ནས་དངོས་པོའི་གནས་བྱས་སོ་མ་དང་མོད་རྒྱག་པའི་.....
 ཚོས་ཚོག་གནད་མ་ཞིག་བཞག་པ་འདི་རེད། རྩལ་དུ་ཚན་རིག་པ་ཚེན་
 པོ་ཞེ་ཡིན་གྱི་སྐོན་ནས་སངས་རྒྱས་ཚོས་བྱས་པས་འདོད་པའི་འབྲུལ་.....
 མེད་གྱི་སྐོར་མངོན་གྲུམ་དང་། དེས་ཤེས་སྟེད་པའི་ནམ་འབྲེད་གྱི་ཤེས་
 རབ་དེ་ཡང་དག་པའི་ཚན་རིག་མཐར་དག་སྟེད་བྱེད་གྱི་ཚ་བའི་རྒྱས་.....

ལྷགས་ཤིག་རེད། ཅེས་པ་དང་། ཡིན་ཤི་སྲིད་ཀྱང་། «རང་ལྱུང་
 ཚོད་རྒྱལ་རིག་པའི་གཞུང་ཏུ»ལངས་རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་པ་དག་དོན་གྱི་.....
 ཉེན་པའི་རིགས་ལམ་གྱི་གོ་རྟོགས་ཚད་མཚོན་པ་ཞིག་ལ་སློབས་འདུག
 ཅེས་དང་། «རང་ལྱུང་ཚོད་རྒྱལ་ཚོས་ཉིད་»ཅེས་པར། ཚོད་རྒྱལ་
 ཉེན་ལྡན་ཁོང་ཏུ་ཚུད་པ་མི་ཁོ་ན་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཉེན་ལྡན་
 པའི་ཚོད་མཚོན་པོར་སློབས་པའི་མི་ལངས་རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་པ་དང་གི་.....
 རི་མའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས། ཞེས་དེས་གཙུག་ཚོད་
 རྒྱལ་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་ནང་དགོས་ལངས་.....
 རྒྱལ་ཚོས་ལྷགས་པ་གདེངས་འཚོག་དང་ཁས་ལྷངས་ཀྱིན་པའི་གཞུང་.....
 འགྲུང་གིས་མི་ལྷན། དེ་ལྟ་ནའང་། རྗེ་ཚང་ཁ་བས། དོན་ལྡན་
 ཚོག་གི་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཤེས་རབ་ཅན་ལ་དོན་ཀྱན་གྱིད། །ལངས་རྒྱལ་
 ཀྱན་གྱི་གཞུང་གིས་ཀྱང་། །རྫོངས་ལ་མན་པ་འཇུག་པར་དགའ། །
 ཞེས་པ་ལྟར་རིགས་པར་རྫོངས་པ་ནམས་ལ་རྒྱ་མཚན་མཐའ་གསལ་ཏུ་.....
 པལོད་པ་དོན་མེད་ཏུ་ཐལ་ཡང་། གོ་བ་ཅན་ལ་ཚོག་གཅིག་ཟེར་བ་
 ལྟར་རིགས་པར་རྫོངས་ཆེ་བ་ནམས་ལ། དགོ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེས། རང་
 རེའི་ཉེན་པའི་ཚོས་ལྷགས་འདི་ལ་གཞིའི་གནས་ལྷགས། ལམ་གྱི་འགྲོད་
 ཚུལ། འགྲུང་བའི་ལོན་ཏུན་སྲིགས་ལ་འགྲུང་པའི་ཆ་གང་ནས་ས་ཡན་
 སའི་རིགས་པ་ལ་དོ་གཚོར་དགོས་པ་ཞིག་གི་རེས་པར་མེད། དེར་མ་
 ཐད་གནད་གང་ཡིན་ལ་ས་ཡན་སའི་རིགས་པ་ཚིག་ཐང་ཏུ་གྱེད་ལུས་པ་
 ཡོད། ཅེས་པའི་གདམས་དོན་འདི་གསལ་རེ་ཆེ། དེར་སྐབས་ཚིག་སྲིད་

གི་ཁོང་ནས་ས་ཡན་སིའི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་གངས་རྒྱས་ལ་དད་པ་.....
 ཉིད་པར་གསུངས་པ་ལ། གཅིག་ན་དེ། དང་པོར་ཡོ་ལུའི་ཚོས་ཉིད་
 པའི་ལུགས་ཡིན། ལྷིས་ས་ཡན་སི་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ནས་གོ་བ་གསར་
 པ་སྐྱེས་པ་ན། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཚོས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡི་གེ་ཅམ་
 ལ་སྒོ་གཏད་དགོས་པའི་རྒྱན་ཅེ་བར་འདོད་པ་གཉིས་ཏུ་འདུག་སྐྱེས་པ་
 ལྟར། ཉིན་གཅིག་ཚོས་ཀྱི་རྒྱུད་པའི་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་སྐད་ཏུ་བསྐྱར་བ་
 ཞིག་མཚོང་ནས། ལྷོ་མ་རིགས་པ་ཁོ་ནའི་ལམ་ནས་གསེགས་པ་ནི་
 གངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཉི། ཁོང་ས་ཡན་སིའི་སྐས་ལ་འཇོགས་པར་མ་
 ཟད། དེ་བསྐྱར་ནས་ས་རོལ་རྒྱུད་རིང་ཏུ་ཡང་རྒྱན་པ་ཡིན་འདུག་སྐྱེས་
 བས་དེས་ཤེས་སྐྱེས་ཟེར། དེར་གང་རབ་ཏུ་ལྟར་ཉི། ལྷོ་མ་གྲོ་ན་བུ་
 པ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་སི་རྒྱ་ལར་བཞུགས་པ་དེས་ལྷིས་གངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ལ་
 ས་ཡན་སིའི་ཚོས་ཉེ་རིགས་པའི་ཚོས་དང་། ཚོས་ལུགས་གཞན་ལ་དད་
 པའི་ཚོས་ཟེར། ཞེས་པ་འདི་ལ་གཟིགས། ལྷོ་མ་གི་ཚོས་ཟབ་མོ་འདི་
 ལ་གོ་བ་རྒྱུད་ཟད་མོང་པའི་རྒྱན་གྱིས་རེད། བམཐབ་གཅིག་ཏུ་ཚོས་
 ལུགས་སམ་རིགས་པའི་གཞུང་འདི་བསྐྱར་ནས་ཚན་རིག་གསར་བ་ཞིག་
 ལྟར་ཏུ་བཅའ་དགོས་དོན་ཡང་མེད་ལ། རིགས་གསར་གྱི་ལམ་མོར་
 བས་ཉིད་པའི་སྒོལ་འདེད་དགོས་དོན་ལྱང་ཅེ་ནས་མི་འདུག བར་པ་
 གངས་རྒྱས་པ་ནམས་ཀྱིས་རྟོན་པས་གསུངས་པ་རྣམ། འཇིག་རྟེན་ན་
 གང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་དེ་བདག་གིས་ལྱང་ཁས་ལེན་ལ་འཇིག་རྟེན་
 བ་གང་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་དེ་བདག་གིས་ལྱང་མེད་པར་ཁས་ལེན་.....

རྒྱུ་ ཞེས་པའི་འགག་མདོ་འདི་ལ་གཞིགས་ནས་བསམ་སྒོམ་གྱི་ལུ་
 བཏང་ན་འགྲིག་གི་རང་མཚོ་ཆེ་དྲགས་ཀྱི་ར་རྒྱལ་ཆེན་པོས་རང་ཅག་གི་
 ཚོས་འདིར་མི་པན་ལ། རྒྱལ་ཉམས་རྣམས་ལ་བཟང་ཅན་གྱིས་ལྷུང་གི་བརྟན་
 པའི་རྒྱར་ཅན་ཡང་མ་ཉམས་པར་འཇོན་འདོད་པ་འདི་གནས་སྐབས་མ་
 བཞེས་པ་རྣམས་རྣམས་ཡང་ལྷ་རྒྱལ་གས་ཀྱི་ལྷུང་པ་རང་ཡིན་པས་མཐའ་
 འཕྲོལ་དཀའ། ལྷུང་ལས་བརྟན་པའི་བརྒྱུད་དོན་དེ་འཇོན་ན་མ་མཐའ་
 ཡང་ལྷུང་གི་བརྒྱུད་དོན་གཙང་མར་གོ་བའི་གཞིར་རྒྱལ་དེ་ལས་གཞན་
 ལུ་བརྒྱར་མི་ལྷན་པའི་རིགས་པའི་རྒྱལ་ལྷུང་ལ་སྒོམ་ཁེལ་བྱུང་བ་ཞིག་མ་
 རོར་ཚེ་ལྷུང་ལ་དེས་པ་བརྟན་པོ་མ་ཚོན་པའི་རྟགས་ལྷུང་། ཚན་
 རིག་པའི་གཞུང་ལུ། «ཞེན་ཁེ་སེས་»རང་ལྷུང་གི་དཔོན་པོ་ཐམས་
 ཅད་འཇུར་གྱིན་འདུག ཅེས་དང་། ཉེ་གར་གྱིས་རང་ལྷུང་དང་།
 མོ་རྒྱལ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད། རྩ་ལྷིའི་མོ་རིམ་གྱི་རྒྱན་ཞིག་ལུ་རྟོགས་
 ཤིང་། དེ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བརྒྱུད་འཕོ་འཇུར་འཕེལ་
 རྒྱས་ཀྱི་དང་ལུ་གནས་པའི་གཞུང་ལུགས་བཙམས་པ་དེ་ནི་ཁོ་རང་
 གི་སྒྲིབ་མེད་པའི་བྱས་རྗེས་ཤིག་ཤིང་། ཅེས་དང་། མི་གཤོ་མི་འཇུར་
 པའི་དཔོན་པོ་གཅིག་ལྷུང་མེད་ལ། ཚང་མ་གཤོ་འབྱུང་འཕོ་འཇུར་རྒྱུ་
 འདིག་ལྷུང་པའི་རྒྱལ་ལུ་སྣང་། ཞེས་དཔོན་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་ལུ་
 འཇུར་ནས་འགོ་བར་དོས་འཇོན་ལྷུང་པ་ལ་ཚན་རིག་གི་རང་བཞིན་
 རྟན་ཞིང་། དཔོན་པོའི་ཚོས་ཉིད་ལ་ཞིབ་འདུག་བྱས་པའི་གསར་བཞོད་
 ཀྱི་རྣམ་པ་གསར་བ་ཞིག་ལུ་ཡིད་ཆེས་ལྷུང་གི་ཡིད། དེ་ཡང་དཔོན་པོ་